

Karolina Drela

Uniwersytet Szczeciński
Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług
e-mail: karolina.drela@wzuiu.pl

Wpływ funduszy Unii Europejskiej na rynek pracy osób młodych na przykładzie województwa zachodniopomorskiego w perspektywie finansowej 2014–2020

Kody JEL: J08, J13, J14, J64, E22, E24

Słowa kluczowe: fundusze UE, rynek pracy, bezrobocie, młodzi, województwo zachodniopomorskie

Streszczenie. Osoby młode należą do grup defaworyzowanych na rynku pracy, dlatego wsparcie tych grup wyrasta z tradycji walki o równość oraz rozwój cywilizacyjny. Celem artykułu jest więc przedstawienie sytuacji osób młodych na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem zachodniopomorskiego, oraz próba określenia wpływu funduszy europejskich na rynek pracy osób młodych w tymże województwie. Na wstępie scharakteryzowano rynek pracy osób młodych w województwie zachodniopomorskim. Dla lepszego zobrazowania posłużono się współczynnikiem aktywności zawodowej, wskaźnikiem zatrudnienia i stopą bezrobocia. Przedmiotem kolejnej części były fundusze Unii Europejskiej przeznaczone dla osób młodych na przykładzie Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim. Przedstawiono poddziałania zrealizowane do tej pory w tym programie. Część końcową stanowią ważniejsze wnioski wynikające z rozważań.

Wprowadzenie

W myśl ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia..., 2016), osoby bezrobotne

do 30. roku życia mają status osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, dlatego ta trudna sytuacja osób młodych przed wejściem na rynek pracy czy funkcjonowaniem na nim wymaga zastosowania dodatkowych instrumentów wspierających ich rozwój, konkurencyjność czy aktywizację zawodową. Województwo zachodniopomorskie jest województwem z wysoką stopą bezrobocia w porównaniu z resztą Polski, dlatego celem artykułu jest przedstawienie sytuacji osób młodych na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem zachodniopomorskiego rynku pracy, oraz próba określenia wpływu funduszy europejskich na rynek pracy osób młodych w tymże województwie. Z uwagi na ograniczenia objętościowe niniejszej publikacji analiza została zawężona jedynie do Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w województwie zachodniopomorskim – pominięto w szerszym aspekcie teoretyczne rozważania na temat funduszy unijnych oraz dotyczące Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Na wstępie scharakteryzowano rynek pracy osób młodych w województwie zachodniopomorskim. Dla lepszego zobrazowania posłużono się współczynnikiem aktywności zawodowej, wskaźnikiem zatrudnienia i stopą bezrobocia. Przedmiotem kolejnej części były fundusze Unii Europejskiej przeznaczone dla osób młodych na przykładzie Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim. Dlatego postanowiono przedstawić dotychczasowe zrealizowane poddziałania w tym programie. Część końcową stanowią ważniejsze wnioski wynikające z rozważań. Realizacja wskazanego wyżej celu badawczego jest oparta na źródłach danych zastanych.

1. Rynek pracy osób młodych w województwie zachodniopomorskim

Osoby młode stanowią specyficzną grupę społeczno-zawodową, gdyż główną aktywność znacznej ich części stanowi edukacja. Częste podejmowanie studiów w Polsce przyczynia się do stosunkowo wysokiego odsetka biernych zawodowo wśród młodych. Aby zobrazować rynek pracy osób młodych w województwie zachodniopomorskim, postanowiono przedstawić wskaźniki świadczące o sytuacji na rynku pracy: współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopę bezrobocia.

Zgodnie z wynikami Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) Głównego Urzędu Statystycznego, w IV kwartale 2016 roku współczynnik aktywności zawodowej ludności w województwie zachodniopomorskim wyniósł 52,8% (w Polsce 56,3%) wobec 52,2% w IV kwartale 2015 roku (w Polsce 56,1%). Analizowany wskaźnik różnił się w poszczególnych grupach wiekowych, co zobrazowano w tabeli 1, gdzie dla osób w przedziale wiekowym 15–24 w IV kwartale 2016 roku wyniósł 28,8% (34,8% dla młodych w Polsce), tj. 3,3 punktu procentowego mniej niż w 2015, co wynika z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode z uwagi na kontynuowanie nauki.

Tabela 1. Współczynnik aktywności zawodowej (%) w grupach wiekowych w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 i 2016 roku

Wiek (lata)	IV kwartał 2015 r.	IV kwartał 2016 r.	Wzrost/spadek (p.p.)
15–24	32,1	28,8	–3,3
25–34	83,8	82,1	–1,7
35–44	86,2	84,2	–2,0
45–54	80,4	77,2	–3,2
55–64	44,7	44,6	–0,1
65 i więcej	3,3	4,9	1,6
Ogółem	52,2	52,8	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie WUP (2017). Pobrano z: <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/statystyka-badania-i-analiza/analizy-i-opracowania/2016-rok>.

Z prezentowanych danych jednoznacznie wynika, że okres największej aktywności ekonomicznej w życiu mieszkańców zachodniopomorskiego województwa zawiera się w przedziale wiekowym od 35 do 44 lat, tj. 84,2% (86,7% w Polsce), o 2,0 p.p. mniej w skali roku. Również dużą aktywnością zawodową wykazywały się osoby w wieku 25–34 lata, tj. 83,8% (85,3% w Polsce), gdzie zanotowano również spadek o 1,7 p.p. Spadki aktywności zawodowej notowano w większości grup wiekowych, z kolei jedyny wzrost aktywności w porównaniu z IV kwartałem 2015 roku zaobserwowano w województwie zachodniopomorskim wśród osób w wieku 65 lat i więcej, o 1,6 p.p.

Dodać trzeba, że współczynnik aktywności zawodowej w ogóle ludności w Polsce w IV kwartale 2016 roku kształtował się na poziomie 56,3% (w 2015 r. – 56,5%), z kolei w grupie wiekowej 15–24 wyniósł 34,0% (32,8% w 2015 r.). Należy zwrócić uwagę, iż aktywność zawodowa osób do 25. roku życia jest zróżnicowana terytorialnie, a najwyższą wykazywały się osoby zamieszkujące województwo pomorskie – 37,2%, a następnie województwa: łódzkie, wielkopolskie i opolskie. Negatywnym zjawiskiem jest fakt, iż w 2016 roku zmniejszyła się aktywność zawodowa młodych osób w województwie zachodniopomorskim i była ona najniższą aktywnością w porównaniu z młodymi mieszkańcami pozostałych województw.

Kolejnym miernikiem sytuacji na rynku pracy jest wskaźnik zatrudnienia, który w IV kwartale 2016 roku w województwie zachodniopomorskim wyniósł 49,4% (53,2% dla Polski) wobec 48,4% w 2015 roku, co zaprezentowano w tabeli 2. W grupie osób w wieku 15–24 lata wskaźnik zatrudnienia kształtował się na poziomie 22,9% (28,9% dla Polski), tj. 0,8 p.p. mniej niż rok wcześniej.

Tabela 2. Wskaźnik zatrudnienia (%) w grupach wiekowych w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 i 2016 roku

Wiek (lata)	IV kwartał 2015 r.	IV kwartał 2016 r.	Wzrost/spadek (p.p.)
15–24	23,7	22,9	–0,8
25–54	78,5	77,3	–1,2
55–64	42,4	41,5	–0,9
20–64	64,7	64,8	0,1
Ogółem	48,4	49,4	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie WUP (2017). Pobrano z: <https://www.wup.pl/pl/dla-institucji/statystyka-badania-i-analiza/analizy-i-opracowania/2016-rok>.

Wskaźnik zatrudnienia mieszkańców Polski do 25. roku życia w IV kwartale 2016 roku wyniósł 28,9%. Ponad 30-procentową wartość wskaźnika notowano w województwie wielkopolskim, łódzkim a także opolskim. Wyraźnie niższy udział pracujących w powyższej grupie zaobserwowano w województwie podkarpackim – 22,1% i w województwie zachodniopomorskim – 22,9%.

Trzecim wskaźnikiem zaprezentowanym w niniejszym artykule jest stopa bezrobocia, którą przedstawiono w tabeli 3. Z analizowanego okresu (IV kwartał 2016 r.) wynika, że w województwie zachodniopomorskim najwyższą stopę bezrobocia zaobserwowano w grupie osób w wieku 15–24 lata, tj. 20,4% wobec 26,2% w analogicznym okresie 2015 roku. W pozostałych grupach wiekowych stopa bezrobocia kształtowała się od 4,0 do 6,9%. W porównaniu z 2015 rokiem wzrost bezrobocia zaobserwowano jedynie wśród osób powyżej 55. roku życia, o 1,5 p.p., największy spadek bezrobocia odnotowano natomiast w grupie wiekowej 15–24 lata, o 5,8 p.p.

Tabela 3. Stopa bezrobocia (%) w grupach wiekowych w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2015 i 2016 roku

Wiek (lata)	IV kwartał 2015 r.	IV kwartał 2016 r.	Wzrost/spadek (p.p.)
15–24	26,2	20,4	–5,8
25–34	8,4	6,9	–1,5
35–44	4,2	4,0	–0,2
45–54	5,2	4,0	–1,2
55 lat i więcej	4,8	6,3	1,5
Ogółem	7,2	6,3	–0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie WUP (2017). Pobrano z: <https://www.wup.pl/pl/dla-institucji/statystyka-badania-i-analiza/analizy-i-opracowania/2016-rok>.

Jeżeli chcielibyśmy odnieść wartości stopy bezrobocia dla Polski, to stopa bezrobocia młodzieży wyniosła w Polsce w IV kwartale 2016 roku 15,8% i blisko trzykrotnie przewyższała wartość charakteryzującą populację w wieku 15 lat i więcej (5,5%). Należy

podkreślić, że w IV kwartale 2016 roku odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród młodych w Polsce aż o 4,5 p.p. w porównaniu do IV kwartału 2015 roku. Dla porównania stopa bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej zmalała o 1,4 p.p. Pomimo tak dużego spadku wciąż wskaźnik stopy bezrobocia młodych w Polsce jest najwyższy w porównaniu z pozostałymi grupami wiekowymi ludności. Trzeba dodać, że jakkolwiek wskaźnik bezrobocia młodzieży pozostaje zdecydowanie wyższy niż ludności w wieku 15 lat i więcej, to Polska nie stanowi tu wyjątku. Wysoką stopę bezrobocia młodzieży, często dwukrotnie przekraczającą wskaźniki dla osób w wieku produkcyjnym, notuje się w wielu krajach UE (Ministerstwo Rodziny..., 2017).

Konkludując, na koniec 1999 roku w województwie zachodniopomorskim mieszkało blisko 34,8 tys. osób do 25. roku życia, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 26,6%. Według rejestrów powiatowych urzędów pracy grupa ta na koniec 2016 liczyła 7,8 tys. osób, najmniej od powstania województwa. W porównaniu z 2015 r. zanotowano spadek w grupie najmłodszych bezrobotnych o 2,5 tys. osób. W dalszym ciągu w porównaniu z latami ubiegłymi zauważalny jest także systematyczny spadek udziału tej grupy bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (z 19,7% na koniec 2009 r. do 11,9% na koniec 2016 r.).

W końcu 2016 roku w rejestrach urzędów pracy w województwie zachodniopomorskim znajdowało się łącznie 16 tys. osób do 30. roku życia stanowiących 1/4 ogółu zarejestrowanych. W stosunku do danych z końca 2015 roku zanotowano spadek w tej grupie bezrobotnych o 4,6 tys. osób. Blisko połowę grupy stanowiły osoby do 25. roku życia.

Według stanu na koniec 2016 roku udział osób bezrobotnych do 25. roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim wyniósł 11,9% tj. 1,2 p.p. mniej niż w analogicznym okresie 2015 roku. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w powiecie szczecineckim – 733 osoby (wobec 897 w 2015 r.) oraz w powiecie stargardzkim – 525 osób (849 w 2015 r.). W Szczecinie w rejestrach pozostawało 497 osób do 25. roku życia, a najmniej bezrobotnych z analizowanej grupy notowano w Świnoujściu, tj. 43 osoby. W porównaniu z końcem 2015 roku spadek liczby najmłodszych bezrobotnych zaobserwowano we wszystkich powiatach, największy w powiecie stargardzkim, o 324 osoby. Trzeba podkreślić, że udział bezrobotnych do 25. roku życia w ogóle bezrobotnych w powiatach na koniec 2016 roku wahał się od 5,5% w Świnoujściu do 14,8% w powiatach choszczeńskim i świdwińskim.

W ciągu 2016 roku do rejestrów powiatowych urzędów pracy w zachodniopomorskim włączono 27,2 tys. osób do 25. roku życia, a wyłączono z ewidencji 28,0 tys. młodych osób. Wyraźną przewagą rejestracji notowano w miesiącach jesiennych i zimowych, w szczególności w styczniu (o 1,1 tys. osób) i we wrześniu (o 775 osób). Większa liczba rejestracji wynika z sezonowości na rynku pracy, a w przypadku zauważalnego napływu do bezrobocia osób młodych we wrześniu zaryzykować można stwierdzenie, iż są to absolwenci szkół, którzy po okresie wakacyjnym i pracach sezonowych zarejestrowali się w urzędach pracy. Analogiczna sytuacja zauważalna jest w przypadku bezrobotnych do 30. roku życia.

Główną przyczyną wyłączeń z ewidencji młodych bezrobotnych w 2016 roku było podjęcie pracy. Z tego powodu wyrejestrowano 24,3 tys. osób do 30. roku życia, w tym 12,7 tys. osób do 25. roku życia. Podjęcia pracy w tych grupach stanowiły odpowiednio 48,2% i 45,3% wszystkich wyłączeń z ewidencji. Zdecydowana większość bezrobotnych podjęła pracę niesubsydiowaną – blisko 80%, w tym co dziesiąty sezonową. Z subsydiowanych form zatrudnienia skorzystały 5574 osoby do 30. roku życia i 2805 osób do 25. roku życia. Z zaangażowanych środków finansowych najwięcej młodych bezrobotnych zdecydowało się na podjęcie działalności gospodarczej, pracę w ramach robót publicznych, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, prac interwencyjnych. W porównaniu z 2015 rokiem odnotowano mniejszą liczbę wyłączeń z ewidencji młodych bezrobotnych z powodu podjęcia pracy. Kolejnym znaczącym powodem utraty statusu osoby bezrobotnej było niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy 11,8 tys. osób do 30. roku życia (23,4% wyrejestrowań) i blisko 7 tys. osób do 25. roku życia (24,9% wyrejestrowań).

W 2016 roku program stażu rozpoczęło 4,2 tys. osób do 30. roku życia (8,4% wyłączeń, w tym 2,6 tys. do 25. roku życia – 9,4% wyłączeń). Popularną formę aktywizacji stanowiły także szkolenia, na które w 2016 roku skierowano 1,3 tys. osób, z tego 711 osób do 25. roku życia. Zarówno w przypadku staży, jak i szkoleń notowano spadek liczby osób aktywizowanych w ramach tych form w porównaniu z 2015 rokiem.

Zauważyć należy, że najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia młodzieży jest brak doświadczenia zawodowego. Istotny wpływ na strukturę bezrobocia młodych mają zachodzące zmiany demograficzne oraz wzrost możliwości i zainteresowania podejmowaniem dalszej nauki. Nadal wysoka liczba młodych ludzi podejmuje studia wyższe i tym samym zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną, wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni. Tym samym również w strukturze bezrobotnych odsetek osób z wyższym wykształceniem, z roku na rok wzrasta.

2. Fundusze Unii Europejskiej dla rynku pracy młodych na przykładzie Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim

W artykule przedstawiono charakterystykę rynku pracy osób młodych w województwie zachodniopomorskim. Podkreślić należy, że omówione wskaźniki rynku pracy dotyczące młodych, wskazują, iż osoby młode na Pomorzu Zachodnim wpisują się w szczególną pomoc dedykowaną tej grupie osób defaworyzowanych na rynku pracy. Dlatego dla osób młodych, w ramach współfinansowania ze środków europejskich, przewidziano m.in. (*Podnieś swoje kompetencje, znajdź pracę, załóż własną firmę*, 2017):

- programy w ramach akcji: „Masz mniej niż 30 lat, nie uczysz się, nie szkolisz i nie możesz znaleźć pracy?” (możliwości to: indywidualny plan działania; skorzystanie z pomocy doradcy zawodowego; pomoc w znalezieniu pracy; szkolenia,

- kursy zawodowe, studia podyplomowe; staże i praktyki zawodowe; pieniądze na przeprowadzkę; dofinansowanie kosztów dojazdów; dotacje na własną firmę),
- programy w ramach akcji: „Masz szczególnie trudną sytuację życiową?” (doradztwo i szkolenia: pomoc psychologiczna czy asysta w znalezieniu pracy; lepsze radzenie sobie w relacjach ze społeczeństwem, działania integracyjne i aktywizacyjne; tzw. edukacja ustawiczna),
  - skorzystanie z programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT),
  - programy pomocowe umożliwiające otrzymanie środków na własny biznes, programy w ramach akcji: „Planujesz założyć start-up?” (program Start in Poland),
  - programy w ramach akcji: „Uczysz się?” (zagraniczne staże, pomoc dla szkół, pomoc regionalna i pomoc EWT),
  - programy w ramach akcji: „Jesteś studentem lub doktorantem?” (Program Inteligentny Rozwój – podnoszenie kompetencji naukowców i pracowników firm, wspieranie projektów zarządzania badaniami naukowymi i ich wprowadzenia na rynek, dofinansowanie projektów uczelnianych centrów transferu technologii; Program Erasmus+).

Natomiast powiatowe urzędy pracy, poza wypłatą świadczeń dla uprawnionych młodych bezrobotnych i pokrywaniem kosztów ich ubezpieczenia zdrowotnego oraz pośrednictwem pracy, prowadzą wiele działań o charakterze aktywizacyjnym, także w ramach tzw. programów specjalnych adresowanych do różnych kategorii bezrobotnych, w tym do młodych, finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach rezerwy MRPiPS. Jedną z ustalanych w nich grup docelowych są osoby poniżej 30. roku życia – jak już wcześniej wspomniano, w 2012 roku kategoria ta została objęta szczególną troską ówczesnego ministra pracy i polityki społecznej, który polecił adresowanie do niej tworzonych programów (*Zasady ubiegania...*, 2012). Stosuje się w nich pakiet działań, do których należy poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia, a także staże, dofinansowanie wyposażenia stanowiska pracy bądź dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. W ofercie mogą również pojawiać się bardziej innowacyjne działania. Ważnym uzupełnieniem środków z Funduszu Pracy są dotacje unijne, przede wszystkim udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach regionalnych programów operacyjnych (Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego – RPO WZ) i Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) – instytucje rynku pracy mogą ubiegać się o znaczne środki na realizację programów aktywizacji zawodowej, obejmujących także osoby młode.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest nowością skierowaną także do osób młodych, dlatego postanowiono przyjrzeć się bliżej temu programowi w województwie zachodniopomorskim. Jak już wiadomo, 17 grudnia 2014 roku Komisja Europejska zatwierdziła Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) jako odpowiedź na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia czy włączenia społecznego. Jego zadaniem jest także wspieranie innowacji społecznych i współpraca ponadnarodowa w wymienionych wyżej

obszarach. W programie, oprócz środków EFS, dostępne będą także fundusze inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – Youth Employment Initiative – YEI (Dreła, 2016), a wsparcie programu jest komplementarne do działań realizowanych na poziomie regionalnym. Polsce na realizację PO WER przyznano ponad 4,4 mld euro z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i 252,4 mln euro ze specjalnej linii budżetowej inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych.

Priorytetami PO WER są (*Program Wiedza Edukacja Rozwój...*, 2014): osoby młode na rynku pracy (alokacja EFS i specjalna linia budżetowa 1,757 mld euro – realizacja działań skierowanych do bezrobotnych osób młodych w wieku 15–29, w szczególności tych, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu – tzw. młodzież NEET, które będą przyczyniały się do ich aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy); efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji (alokacja EFS 739 mln euro); szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju (alokacja EFS 1,056 mld euro); innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa (alokacja EFS 670 mln euro); wsparcie dla obszaru zdrowia (alokacja EFS 301 mln euro); pomoc techniczna (alokacja EFS 164 mln euro).

PO WER w Polsce, czyli także w województwie zachodniopomorskim, nie rozpoczął się we wszystkich zakładanych osiach. Należy wskazać, że uruchomiono dopiero tylko jedną oś priorytetową, gdzie wsparcie kierowane jest bezpośrednio do młodych osób, czyli w wieku 15–29 lat, które pozostają bez pracy (również niezarejestrowanych w urzędach pracy), a przede wszystkim do kategorii NEET (tych, którzy nie pracują, nie uczestniczą w kształceniu i nie szkolą się). Pierwszą oś priorytetową to „Osoby młode na rynku pracy”. Instytucją pośredniczącą dla tej osi, czyli np. prowadzącą nabory wniosków oraz wybierającą projekty do dofinansowania, jest Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. W tabeli 4 przedstawiono liczbę złożonych wniosków o dofinansowanie w I Osi Priorytetowej PO WER w alokacji 2014–20 w województwie zachodniopomorskim.

Tabela 4. Wdrażanie PO WER 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim od uruchomienia programu: oś priorytetowa I

Alokacja 2014–2020	Wartość oraz liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Wartość oraz liczba podpisanych umów	Wysokość wypłaconych środków
321 296 346 zł	267 032 587 zł	89 240 462 zł	81 296 249 zł
	279	60	

Źródło: opracowanie własne na podstawie WUP (2016). Pobrano z: <https://www.wup.pl/pl/fundusze-europejskie/program-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020/stan-wdraania-po-wer>.

Od uruchomienia osi I w zachodniopomorskim złożono łącznie 279 wniosków o dofinansowanie o wartości 267 032 587 zł, lecz podpisano tylko 60 umów (prawie pięć razy mniej) (tab. 4 i 5) o wartości 89 240 462 zł, natomiast wypłacono do tej pory 81 296 249 zł w ramach Działania 1.1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy

na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie: 1.1.2. Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020, w trybie pozakonkursowym dedykowanym Powiatowym Urzędem Pracy i w ramach Działania 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe, Poddziałania 1.2.2. Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020. W związku z trwającą procedurą odwoławczą dla poddziałania 1.2.2., postanowiono przedstawić wsparcie osób młodych pozostających bez pracy w ramach Poddziałania 1.1.2.

Tabela 5. Ocena wniosków od uruchomienia programu: oś priorytetowa I, stan na dzień 30 czerwca 2017 roku

Oś priorytetowa/działanie/ poddziałanie	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba wniosków poprawnych formalnie	Liczba podpisanych umów
Oś Priorytetowa I	279	214	60
Działanie 1.1. (pozakonkursowe)	40	40	40
Poddziałanie 1.1.1.	0	0	0
Poddziałanie 1.1.2. (YEI) (PUP)	40	40	40
Działanie 1.2. (konkursowe)	239	174	20
Poddziałanie 1.2.1.	0	0	0
Poddziałanie 1.2.2. (YEI)	239	174	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie WUP (2016). Pobrano z: <https://www.wup.pl/pl/fundusze-europejskie/program-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020/stan-wdraania-po-wer>.

Wpływ funduszy unijnych na rynek pracy osób młodych na przykładzie województwa zachodniopomorskiego w poddziałaniu 1.1.2. można zauważyć m.in. poprzez realizację zakładanych wskaźników. Zakładano, że do końca 2018 roku wsparciem objętych zostanie 10 987 osób młodych bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi), z tego interwencję wspieraną w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych ukończy ponad 10 tys. osób (10 108), a dzięki środkom unijnym, 8240 osób otrzyma ofertę pracy albo kształcenia ustawicznego lub przygotowania zawodowego czy stażu. Jednak do końca 2016 roku wsparciem objętych zostało 7878 osób młodych bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi (wskaźnik realizacji wyniósł 71,70%), z tego interwencję wspieraną w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych ukończyło dopiero 5301 osób (wskaźnik realizacji wyniósł 52,44%), a dzięki środkom unijnym 4058 osób otrzymało ofertę pracy albo kształcenia ustawicznego lub przygotowania zawodowego czy stażu (wskaźnik realizacji wyniósł 49,25%). Biorąc pod uwagę fakt, że województwo zachodniopomorskie charakteryzowało się jedną z najwyższych stóp bezrobocia w Polsce od początku rejestrowania bezrobotnych w PUP, informacja ta jest zadowalająca. Z zakładanych wartości docelowych w poddziałaniu 1.1.2. (rys. 1 i tab. 6) nie udało się osiągnąć jeszcze takich wskaźników jak: liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych

wsparcie w programie (wskaźnik zrealizowany w 73,52%), liczba osób bezrobotnych, uczestniczących w kształceniu/szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu (wskaźnik zrealizowany w 65,78%), liczba osób długotrwale bezrobotnych, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu (wskaźnik zrealizowany w 50%), liczba osób długotrwale bezrobotnych, uczestniczących w kształceniu/szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu (wskaźnik zrealizowany w 74,34%), liczba osób długotrwale bezrobotnych, które ukończyły interwencję wspieraną w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (wskaźnik zrealizowany w 51,02%). Zauważyć należy, że liczba młodych osób aktywizowanych przez PUP w poddziałaniu 1.1.2. wyniosła 7878 osób, z tego 3098 byli to długotrwale bezrobotni, co przedstawiono na rysunku 1.

Tabela 6. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy dotyczące realizacji projektów w ramach Poddziałania 1.1.2. PO WER 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim

Nazwa wskaźnika	Wielkość planowana – cel pośredni na 2018 r.	Wielkość osiągnięta na 31.12.2016 r.	Wskaźnik realizacji (%)
Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	10 987	7 878	71,70
Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	4 214	3 098	73,52
Liczba osób bezrobotnych, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu	8 240	4 058	49,25
Liczba osób bezrobotnych, uczestniczących w kształceniu/szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu	7 581	4 987	65,78
Liczba osób bezrobotnych, które ukończyły interwencję wspieraną w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	10 108	5 301	52,44
Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu	3 244	1 622	50,00
Liczba osób długotrwale bezrobotnych, uczestniczących w kształceniu / szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu	2 486	1 848	74,34
Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które ukończyły interwencję wspieraną w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	3 961	2 021	51,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie Przewoda (2017).

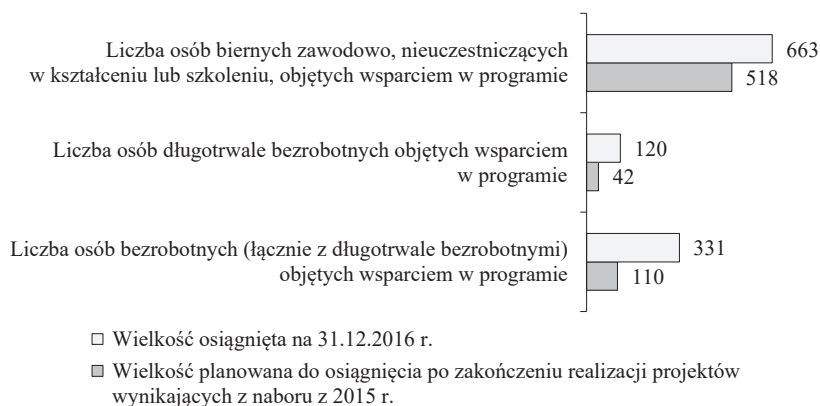

Rysunek 1. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy dotyczące realizacji projektów w ramach Poddziałania 1.1.2. PO WER 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Przewoda (2017).

Jak przedstawiono na rysunku 2 i w tabeli 7, stopień realizacji wskaźników w ramach poddziałania 1.1.2 w województwie zachodniopomorskim osiągniętych na 31 grudnia 2016 roku przewyższa wielkość planowaną do osiągnięcia po zakończeniu realizacji projektów wynikających z naboru z 2015 roku. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi), które zostały objęte wsparciem w programie, wyniosła 331 (planowano 110 – wskaźnik zrealizowano w 300,91%), z tego 120 osób to długotrwale bezrobotni objęci wsparciem w programie (planowano 42 – wskaźnik zrealizowano w 285,71%).

Zakładano także, że liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie wyniesie 518 osób, jednak wsparciem objęto aż 663 osoby, czyli o ponad 1/4 (27,99%) więcej niż przewidywano (tab. 7 i rys. 2).

Rysunek 2. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy dot. realizacji projektów w ramach Poddziałania 1.1.2 PO WER 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Przewoda (2017).

Tabela 7. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy dot. realizacji projektów w ramach Poddziałania 1.1.2 PO WER 2014–2020 w województwie zachodniopomorskim

Nazwa wskaźnika	Wielkość planowana do osiągnięcia po zakończeniu realizacji projektów wynikających z naboru z 2015 r.	Wielkość osiągnięta na 31.12.2016 r.	Wskaźnik realizacji (%)
Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	110	331	300,91
Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	42	120	285,71
Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie	518	663	127,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie Przewoda (2017).

Na wymierne efekty poddziałania: 1.1.2 należy jeszcze poczekać, gdyż nadal trwają konkursy w tej osi priorytetowej.

Podsumowanie

Sytuacja na rynku pracy młodzieży w województwie zachodniopomorskim, choć systematycznie się poprawia, to wciąż pozostaje trudna, co przejawia się niskim wskaźnikiem aktywności zawodowej oraz wysoką stopą bezrobocia. Wprawdzie na przestrzeni

ostatnich kilku lat sytuacja znacząco się poprawiła, o czym świadczy spadek udziału młodych do 25 roku życia w liczbie zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim z przeszło 26,6% w 1999 roku do niewiele ponad 20,4% w końcu 2016 roku, ale wciąż napotykać oni problemy w płynnym wejściu na rynek pracy. Dlatego też wprowadzono, nowelą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wiele nowych rozwiązań przeznaczonych do walki z bezrobociem młodzieży, a także wiele programów finansowanych z funduszy unijnych. Na wymierne efekty PO WER w województwie zachodniopomorskim należy jeszcze poczekać. Dzięki funduszom unijnym młodzież ma możliwość znalezienia pracy, podjęcia kształcenia ustawicznego, odbycia stażu czy założenia własnej działalności gospodarczej oraz możliwość wejścia czy też powrócenia na rynek pracy z bierności zawodowej. Dlatego fundusze unijne mają bardzo duży wpływ na rynek pracy osób młodych w województwie zachodniopomorskim w perspektywie finansowej 2014–2020. Należy podkreślić, że cele planowane do osiągnięcia po zakończeniu realizacji projektów wynikających z naboru z 2015 roku w poddziałaniu 1.1.2. zostały osiągnięte, lecz do tej pory wskaźniki rezultatu zakładane dla roku 2018 – kończącego pomoc dla wymienionego poddziałania – nie zostały zrealizowane, lecz województwo zachodniopomorskie ma na to jeszcze dwa lata.

Konkludując, wysokie bezrobocie młodych osób najczęściej związane jest z brakiem doświadczenia zawodowego, a także niedopasowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Stanowi na pewno trudny problem społeczny bo wywołuje skutki ekonomiczne, społeczne oraz polityczne. Dodać trzeba, że efektem bezrobocia osób młodych może być m.in. ubóstwo, marginalizacja, a nawet wykluczenie społeczne, dlatego powinno się zwracać uwagę na tę grupę defaworyzowaną na rynku pracy i dedykować jej jak najwięcej programów finansowanych z funduszy unijnych.

Bibliografia

- Drela, K. (2016). Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na zachodniopomorskim rynku pracy. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 125, 123–136.
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (2017). *Sytuacja na rynku pracy osób młodych w 2016 roku*. Warszawa: Departament Rynku Pracy, Wydział Analiz i Statystyki.
- Podnieś swoje kompetencje, znajdź pracę, załóż własną firmę*. Pobrano z: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/podnies-swoje-kompetencje-znajdz-prace-zaloz-wlasna-firme> (27.06.2017).
- Program Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 zatwierdzony przez Komisję Europejską*. Pobrano z: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/wiadomosci/program-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020-zatwierdzony-przez-komisje-europejska> (2014).
- Przewoda, A. (2017). *Sprawozdanie z realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia za 2016 rok*. Szczecin: WUP, materiały prezentowane dla Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy WZ.
- Ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Dz.U. 2016, poz. 645, z późn. zm.

- WUP (2016). *Stan wdrażania PO WER. Stan wdrażania Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w województwie zachodniopomorskim*. Pobrano z: <https://www.wup.pl/pl/fundusze-europejskie/program-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020/stan-wdraania-po-wer> (27.06.2017).
- WUP (2017). *Sytuacja osób młodych na rynku pracy w województwie zachodniopomorskim w 2016 roku*. Pobrano z: <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/statystyka-badania-i-analiza/analizy-i-opracowania/2016-rok> (27.06.2017).
- Zasady ubiegania się o dodatkowe środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na finansowanie/dofinansowanie programów specjalnych w 2012 r. skierowanych do osób do 30. roku życia* (2012). Załącznik nr III do Programu „Młodzi na rynku pracy”, Warszawa: MPiPS.

THE IMPACT OF EU FUNDS IN THE LABOUR MARKET FOR YOUNG PEOPLE ON THE EXAMPLE OF THE WEST POMERANIA PROVINCE IN THE FINANCIAL PERSPECTIVE 2014–2020

Keywords: EU funds, labour market, employment, young people, West Pomerania Province

Summary. The young people are part of the disadvantaged groups on the labour market, so support for these groups on the labour market grows from the tradition of fighting for equality and civilization development. The aim of the discussion is therefore to present a the situation of young people on the labour market, ze with particular emphasis on the West Pomeranian labour market and attempt to preliminary verification of EU funds for the 2014–2020 period on the labour market of young people in the voivodeship. At the outset, it contains discussion of in the labour market for young people on the example of the West Pomerania province. To better illustrate, it was used activity rate, employment rate and unemployment rate. The subject of the next part of the was European Union funds addressed to young people with particular emphasis on the Operational Programme Knowledge Education Development 2014–2020 for West Pomerania voivodship. Therefore it was decided to present the existing sub-measures of these programs. End portion are the major conclusions from the discussion.

Cytowanie

- Dreła, K. (2017). Wpływ funduszy Unii Europejskiej na rynek pracy osób młodych na przykładzie województwa zachodniopomorskiego w perspektywie finansowej 2014–2020. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 4 (129), 89–102. DOI: 10.18276/epu.2017.129-08.